

Genero Berdintasunaren Diagnostikoa

**Universidad del País Vasco
Euskal Herriko Unibertsitatea**

EDUKIEN LABURPENA

UPV/EHUko lantaldea

Irantzu Álvarez González

Aitziber Etxezarreta Etxarri

Amaia García Azpuru

Matxalen Legarreta Iza

Luz de la Cal Barredo (koord.)

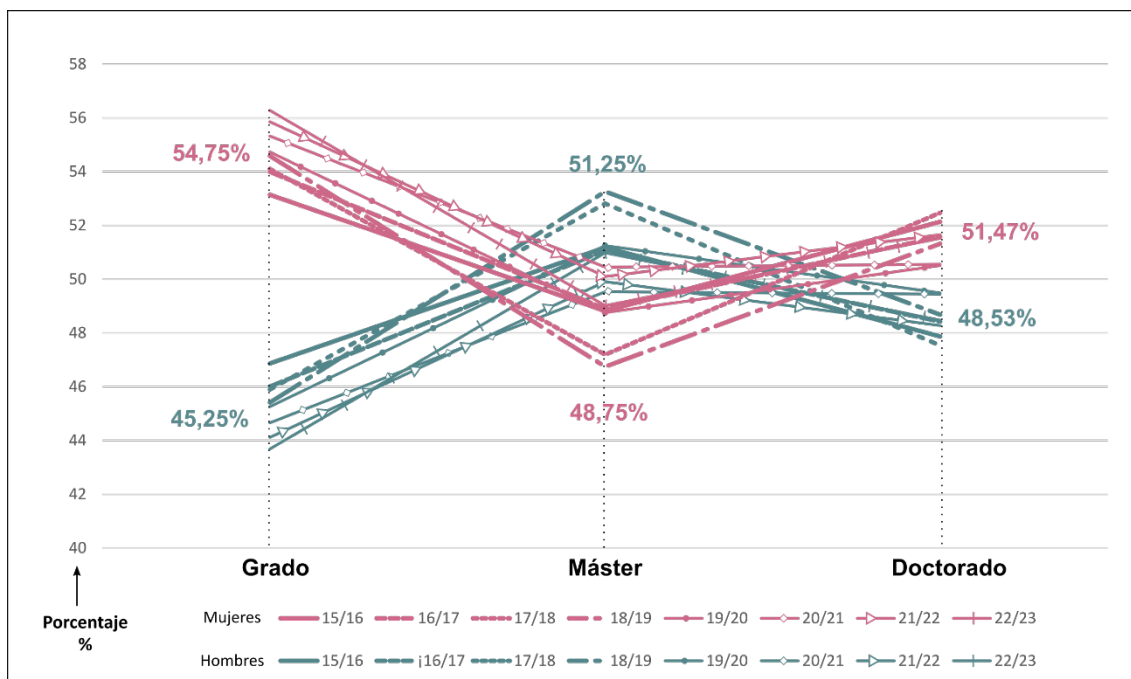
Elena Martínez Tola (koord.)

EDUKIEN LABURPENA

UPV/EHUko IKASLEAK

Graduko ikasketetako matrikula kopuruak behera egin du 15/16 ikasturteaz geroztik, baina graduko ikasketak egiten dituzten pertsonetatik, gero eta ehuneko handiagoa igarotzen da graduondoko ikasketetara. Esparru horretan, 15/16 ikasturteaz geroztik emakumeen ehunekoa gizonena baino handiagoa da UPV/EHUko graduko eta graduondoko ikasleen artean, eta urtez urte gora egin du, % 52,7tik gaur egungo % 55,2ra bitarte. Hala ere, datuen arabera, emakumeak gehiengoa dira graduko eta doktoregoko ikasketetan, baina ez ordea masterreko ikasketetan.

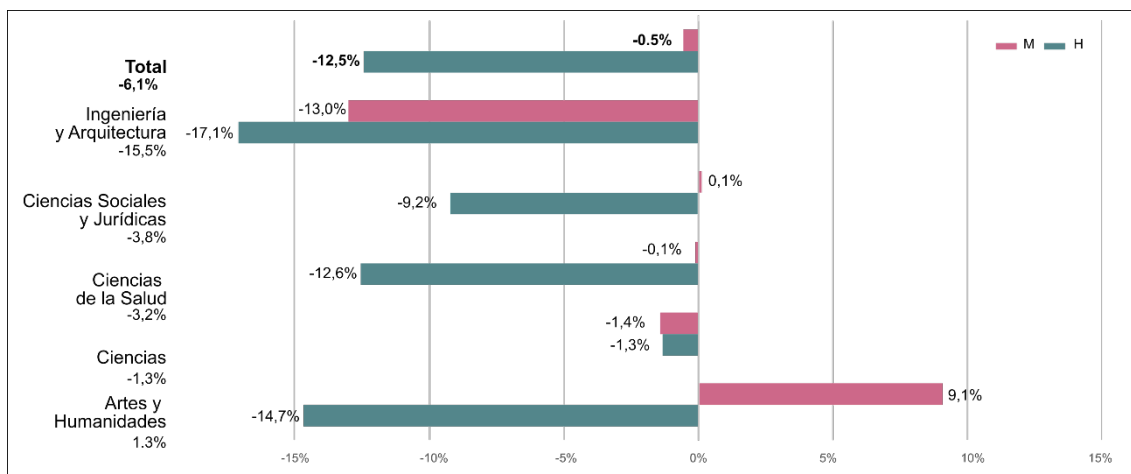
Emakumeen eta gizonen ehunekoa gradu, master eta doktoregoko ikasketetan. 15/16 ikasturtetik 22/23 ikasturtera.



Oharra: grafikoan idatzitako ehunekoak ikasturte guztien batezbestekoak dira.

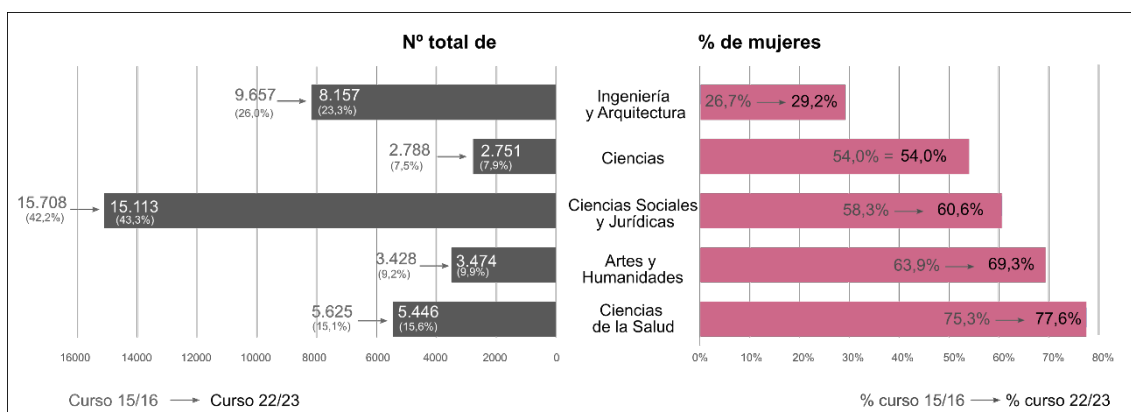
Graduko ikasleei dagokienez, beherakadarik nabarmenena Ingeniaritza eta Arkitektura adarrean gertatu da. Gainera, beherakada nabarmena da bai gizonen artean bai emakumeen artean. Emakumeen presentzia txikiena duen jakintza arloa da hori: % 30etik behera aztertutako ikasturte guztietan.

Emakumeen eta gizonen matrikula kopuruaren aldakuntza graduko ikasketetan, jakintza adarraren arabera. 15/16 ikasturtetik 22/23 ikastertera (%)



UPV/EHUko ikasketa arloen artean alde handiak daude: Osasun Zientziak adar oso feminizatua da, graduko ikasleen % 77,6 emakumeak baitira, eta Giza Zientziak (% 69,3) eta Gizarte eta Lege Zientziak (% 60,6) ere antzeko egoeran daude. Zientzien arloan ere emakume gehiago daude, baina ehuneko askoz orekatuagoa da (% 54). Emakumeen presentzia txikiena duen arloa Ingeniaritza eta Arkitektura da, emakumeak ez baitira 10etik 3 izatera iristen (% 29,2). Emakumeen presentziak gora egin du arlo guztietan, Zientzietan izan ezik.

Emakumeen eta gizonen matrikula kopurua eta ehunekoak graduko ikasketetan, jakintza adarraren arabera.

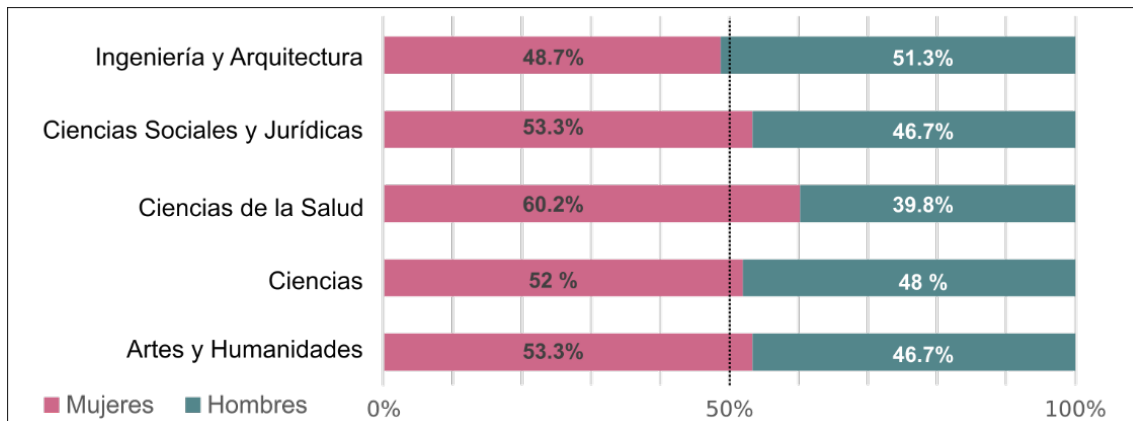


Graduko ikasketekin alderatuta, matrikula kopuruak gora egin du graduondoko ikasketetan (masterrak eta doktoregoak). Zientzien arloko masterretan handitu da gehien matrikula kopurua, eta Arteak eta Giza Zientziak da, beste muturrean, doktoregoko matrikuletan beherakada handiena izan duen arloa. Emakume ehunekoari dagokionez, jakintza arloen araberako banaketa graduko ikasketetan ikusi dugunaren antzekoa da.

Doktorego tesietan, emakumeek eta gizonen defendatutako tesien ehunekoak

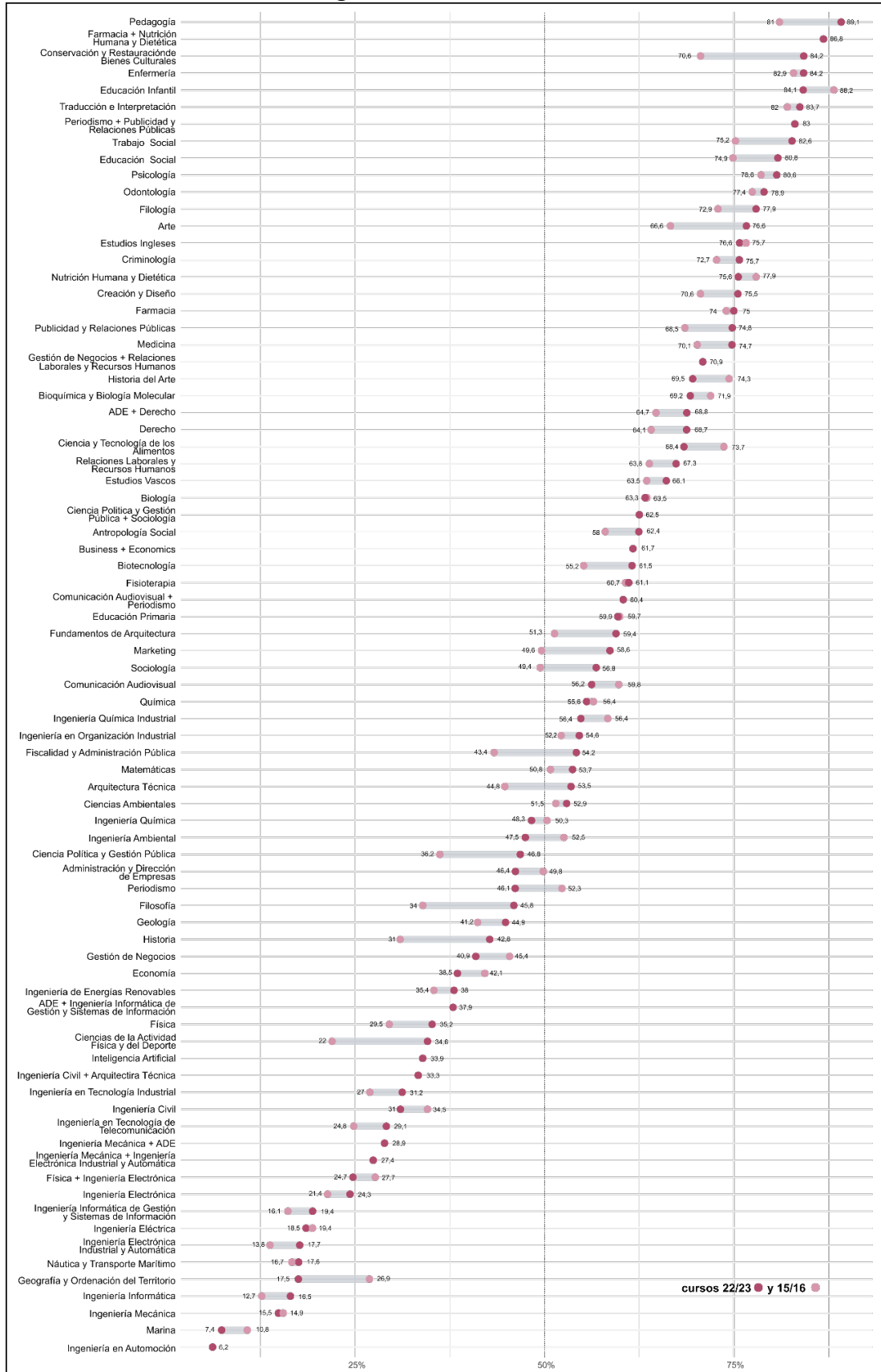
antzekoak dira. Baina badago aipatzeko moduko datu bat: Osasun Zientzietan graduko ikasleen % 77 emakumeak diren arren, arlo horretako tesien % 60 defendatzen dituzte. Eta Ingeniaritza eta Arkitektura arloan kontrakoa gertatzen da: emakumeak graduko ikasleen % 29,2 dira, baina arlo horretako tesien % 48,7 defendatzen dituzte.

Emakumeek eta gizonek jakintza arlo bakoitzean defendatutako tesien ehunekoak.



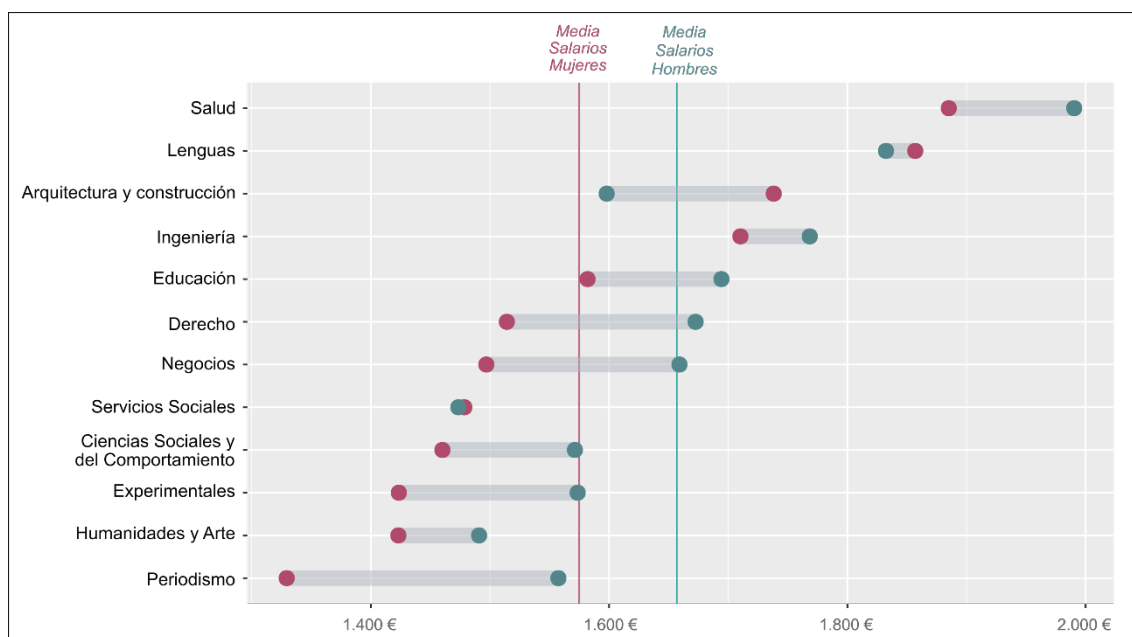
Beraz, diziplinen artean genero arrakala dagoela berresten da: osasunarekin, hezkuntzarekin eta gizarte zientziekin lotutako diziplinetan, emakumeak gehiengoa dira, eta zientziarekin, teknologiarekin eta ingeniaritzarekin lotutako diziplinetan, berriz, gutxiengoa izaten jarraitzen dute. Horrela bada, zientziaren adar guztietan aztertu beharko litzateke ea zergatik dauden alde horiek.

Feminizazio maila UPV/EHUko graduko ikasketetan.



Egresatuei buruzko datuen arabera, aldeak daude emakumezko eta gizonezko graduatuek lortzen duten lanaldi motari eta soldatari dagokienez, eta gizonak dira lanaldi osoa eta soldata handiagoak lortzeko aukera gehien dituztenak. Era berean, datuen arabera, lanaldi mota eta soldata arrakala desberdinak dira egresatuek egindako ikasketen arabera.

Emakumezko eta gizonezko egresatuen batez besteko soldata, ikasketa arloaren arabera.



Zientziarekin, teknologiarekin eta ingeniariarekin lotutako graduetan emakume gutxiago daudenez, emakumeek aukera gutxiago dituzte ongi ordaindutako lanpostuak lortzeko, eta horrez gain, etorkizunean sortuko den teknologiari buruzko erabakiak hartzeko ahalmen txikiagoa dute.

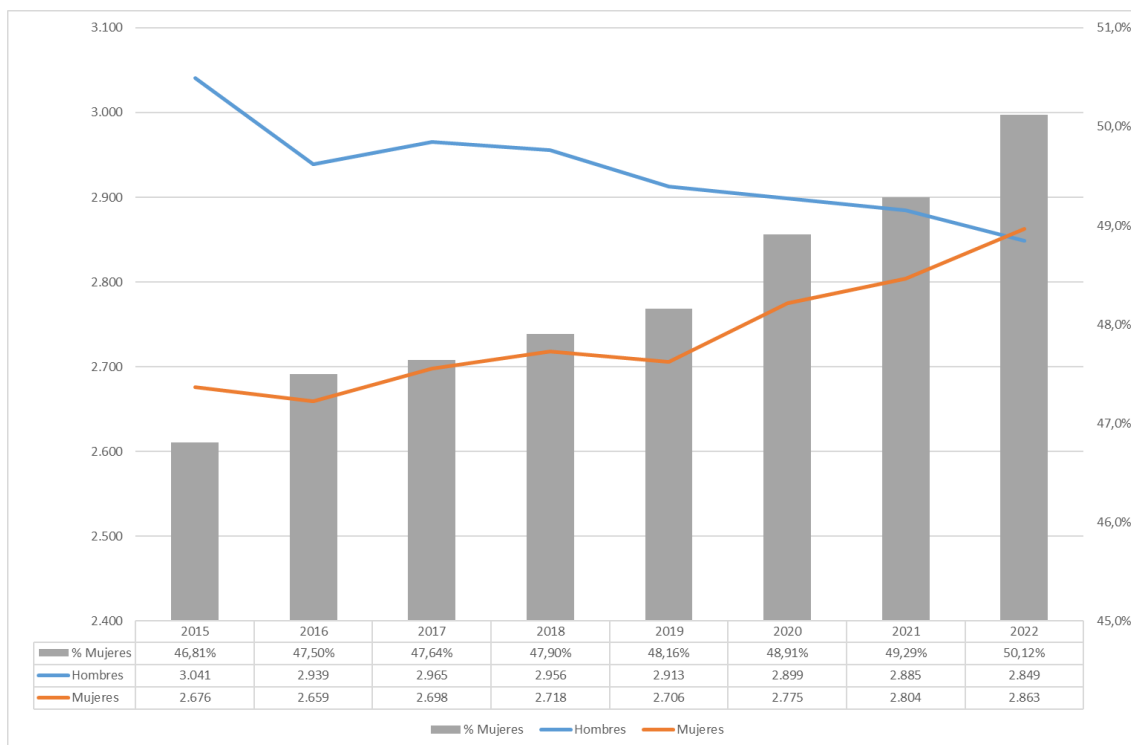
Unibertsitate osora zabaldu behar litzateke eztabaida hori, baita gizarte osora ere; izan ere, faktore askoren arabera aukeratzen dira ikasketak, eta erabaki horrek eragin handia du ikasleen lanbide ibilbidean, eta beraz, emakumeen eta gizonen arteko lan bereizketan.

IRAKASLE-IKERTZAILEAK (IRI)

Azken urteetan nabarmen egin du gora UPV/EHUko emakumezko irakasle eta ikertzaileen kopuruak. Hala, behean dauden irakasle eta ikertzaileen zifrak hartuta, ikusten da emakumeak plantillaren % 50 baino zertxobait gehiago direla 2022an. Emakume kopuruaren igoera horrek agerian uzten du pixkanaka emakume gehiago

daudela UPV/EHUn, nahiz eta aldeak egon jakintza adarraren eta lan kategoriaren arabera.

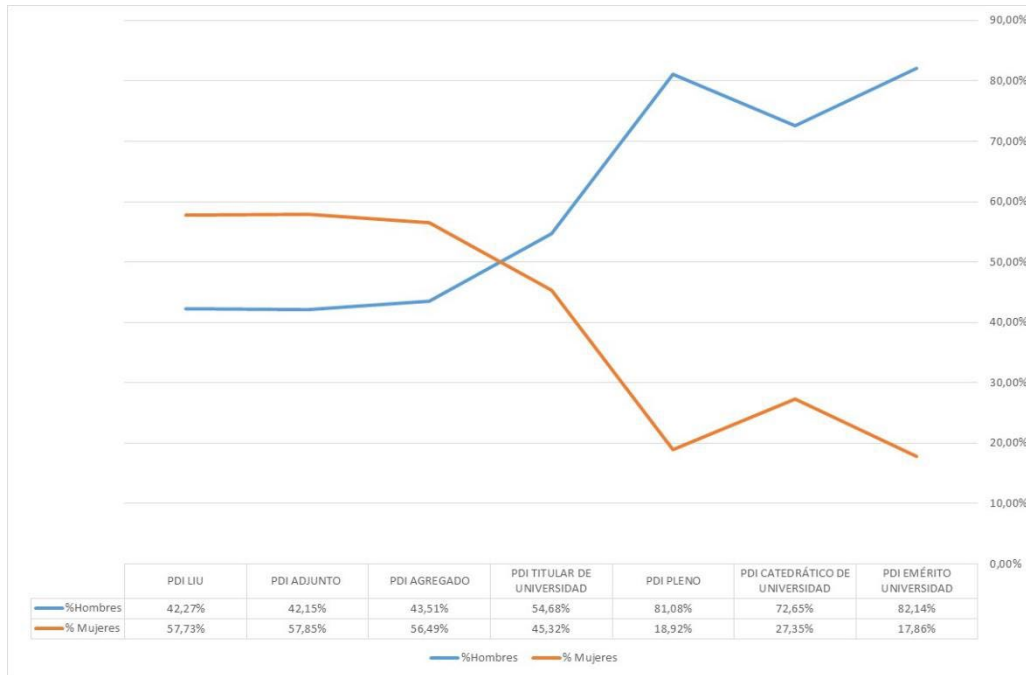
Emakumezko eta gizonezko kopuruaren bilakaera irakasle eta ikertzaileen artean, 2015-2022



Emakumeen ehunekoa oso desberdina da irakaskuntza adarraren arabera. Osasun Zientzietan emakumeak plantillaren % 59,1 dira, Gizarte eta Lege Zientzietan % 56,7 eta Artean eta Giza Zientzietan % 50,6. Beste muturrera jotzen badugu, Zientzietan irakasle eta ikertzaileen % 44 dira emakumeak, eta Ingeniaritzan eta Arkitekturan % 35,6.

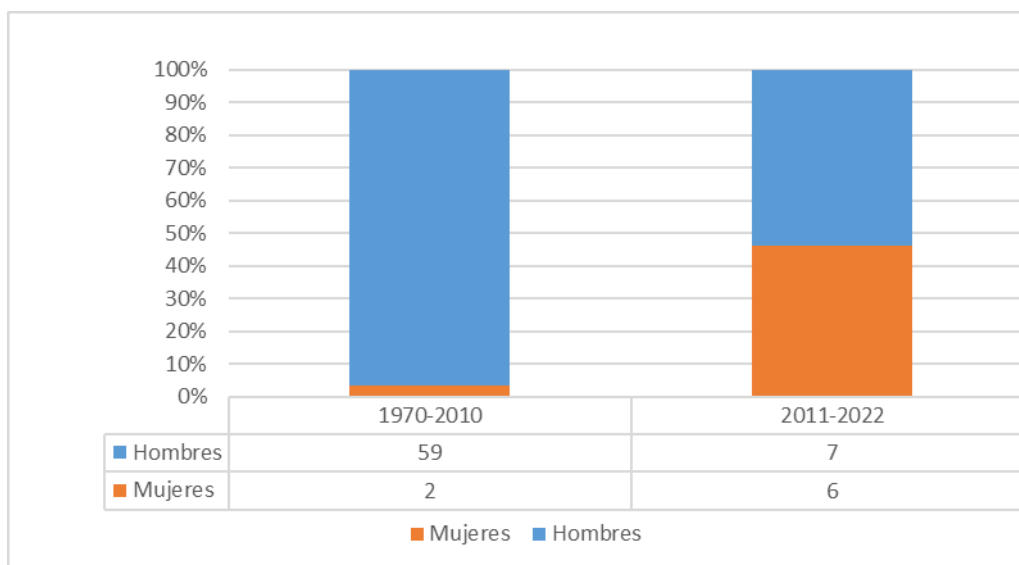
Emakumeak gutxiengoa dira lan kategoria onenetan eta aintzatespen eta ordainsari handiena dutenetan, hala nola irakasle eta ikertzaile katedradun eta osoen artean. Irakasle eta ikertzaile katedradunei dagokienez, emakumeak 2015ean % 22,7 ziren eta 2022an % 27,4 dira. Irakasle eta ikertzaile osoen kasuan, UPV/EHUko plantillan oraindik pisu txikia duen kategoria da hori, eta emakumeen ehunekoa are txikiagoa da, guztizkoaren % 20 inguru. Oro har, kontuan hartuta 2022an irakasle eta ikertzaileen guztizkoaren % 50 direla emakumeak, ikusten da gainordezkaturata daudela gutxien finkaturata dauden lan figuretan: prestakuntzan dauden ikertzaileen kategorian, ordezkapenak egin eta lanpostu hutsak betetzen dituzten bitarteko kontratudunen figuretan, eta irakasle eta ikertzaile atxikiaren eta agregatuen figuretan.

Emakumeen eta gizonen ehunekoa irakasle eta ikertzaileen irakats kategoria nagusietan. 2022.



UPV/EHU genero asimetria argia egon izan da *honoris causa* doktoreen izendapenetan. Hain zuzen ere, 1970etik 2010era bitartean, 2 emakumek bakarri jaso zuten sari hori (gutzizkoaren % 3,27). Baina joera zuzenduz joan da, eta azken 12 urteetan izendatu direnen % 46,15 emakumeak izan dira. Zentzu horretan, oso garrantzitsua da emakumeek jakintza adar guztietan egindako ekarpenek aitortzea jasotzea.

***Honoris causa* doktoreen izendapenak sexuaren arabera, 1970-2022.**



Seiurteko osagarrien kasuan, aitortutako seiurteko kopuruak gora egin ahala, emakumeen ehunekoak behera egiten du. Seiurteko bat duten irakasle eta ikertzaileen % 53,6 emakumeak dira, eta ehuneko hori % 25,4ra jaisten da sei seiurteko dituztenen kasuan.

Emakumeen eta gizonen kopurua, aitortutako seiurteko kopuruaren arabera. 2022.

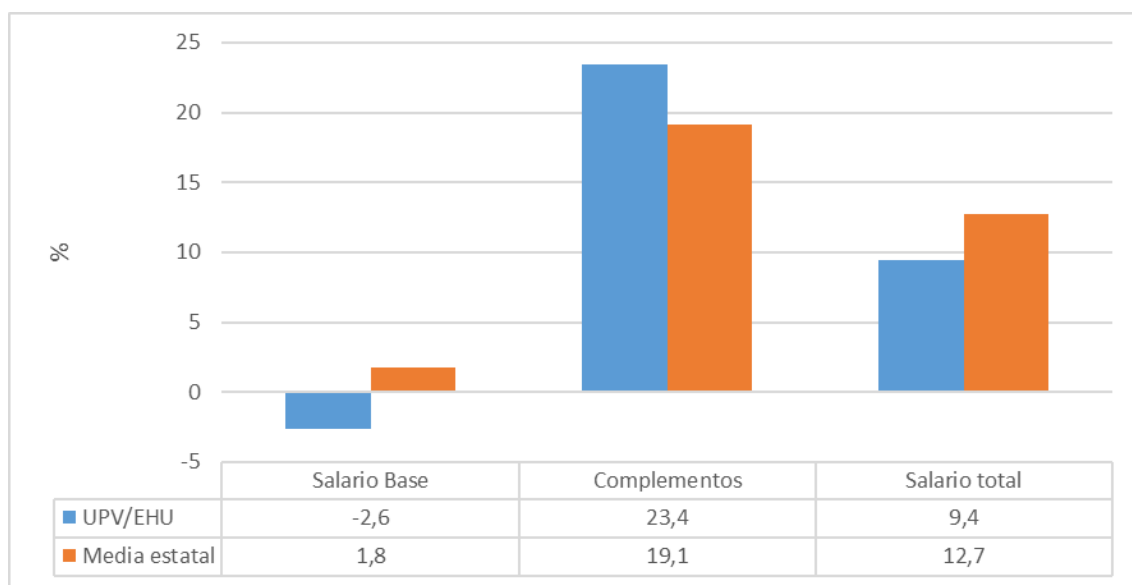
Seiurteko kop.	Emakumeak	Gizonak	Guztira	Emakume %
Irakasle-ikertzaileak	2.162	2.169	4.331	% 49,92
1	229	198	427	% 53,63
2	209	206	415	% 50,36
3	122	155	277	% 44,04
4	90	164	254	% 35,43
5	48	92	140	% 34,29
6	36	106	142	% 25,35
Guztira	734	921	1.655	% 44,35

Iturria: Unibertsitate Informazioa Integrazteko Sistema (UIIS). Unibertsitateen Ministerioa. Taulan ez dira sartu prestatzen ari diren irakasle eta ikertzaileak, ezta doktorego ondokoak ere.

Seiurtekoak aitortzeak garrantzi handia du irakasle eta ikertzaileen lanbide garapenean, eta ordainsari handiagoa ere ekartzen du. Horrela, irakasle eta ikertzaile katedradunek seiurteko gehiago dituzte aitortuta batez beste, eta haien ordainsarian islatzen da hori; gainera, gizonen ordainsaria handiagoa da batez beste. Unibertsitateko irakasle eta ikertzaile titularraren kasuan, emakumeen eta gizonen batez besteko ordainsariak antzekoak dira. Irakasle eta ikertzaile agregatuei dagokienez, gizonen batez besteko ordainsaria handiagoa da, eta horrek esan nahi du batez beste seiurteko gehiago dituztela aitortuta.

UPV/EHUko irakasle eta ikertzaileen guztizko soldata hartuta, batez besteko generoko soldata arrakala (GSA) % 9,4 da, eta emakumeek eta gizonek jasotako ordainsari osagarriak desberdinak direlako sortzen da arrakala hori, oinarritzko soldatagatik baino gehiago. Zehazki, UPV/EHUko osagarrien GSA % 23,4 da. Hau da, UPV/EHUko emakumeek eta gizonek osagarri gisa jasotzen dituzten ordainsarien arteko aldea UPV/EHUko gizonek osagarri gisa jasotzen duten ordainsariaren % 23,4 da.

Batez besteko GSA oinarritzko soldatan, osagarrietan eta guztizko soldatan. 2021 (%).

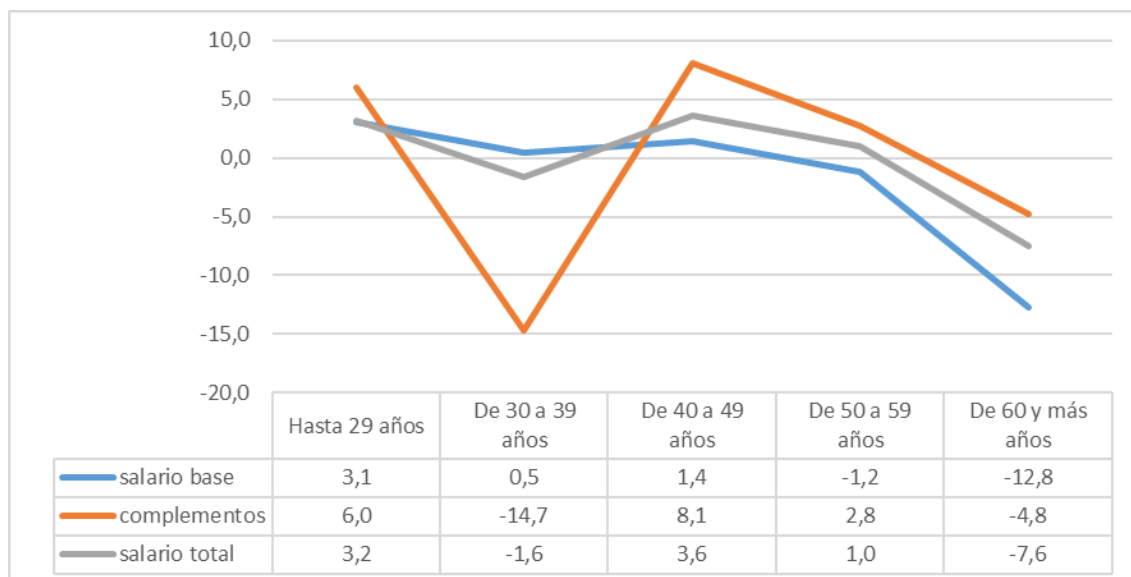


UPV/EHUko irakasle eta ikertzaileek jasotzen dituzten ordainsari osagarri guztien artetik, ikerketa proiektuekin eta ikerketako merezimenduekin zerikusia dutenetan ageri dira alde handienak gizonen eta emakumeen artean, aitortutako seiurteko kopuruaren barruan sartuta. Zehazki, ikerketa proiektuetan eta hitzarmenetan ageri dira GSA altuenak (% 42 UPV/EHUn eta % 47 Estatuko batez bestekoan), eta segidan seiurtekoetan (% 36 UPV/EHUn eta % 29 Estatuko batez bestekoan).

UPV/EHUko GSA adinaren arabera aztertzen bada, 40-49 adin tartean ageri da arrakala

handiena¹; hain zuzen ere, % 8,1eko arrakala dago osagarrietan, eta % 3,6koa soldata osoa hartuta. Datu horiek ikusita, badirudi joera argi bat dagoela unibertsitateko gizonen eta emakumeen lanbide karreraren bilakaeran. Balio horien arabera, emakumeek denbora gehiago behar izaten dute beren lanbide ibilbidea finkatzeko. Adin tarte bereko gizonek lehenago lortzen dute lanbide ibilbidea finkatzea, eta osagarri desberdinak lortzen dituzte; horrela, haien ordainsaria eta lanbide proiektzioa finkatu egiten dira.

GSA guztizko soldatan, adinaren arabera (UPV/EHU). 2021 (%).

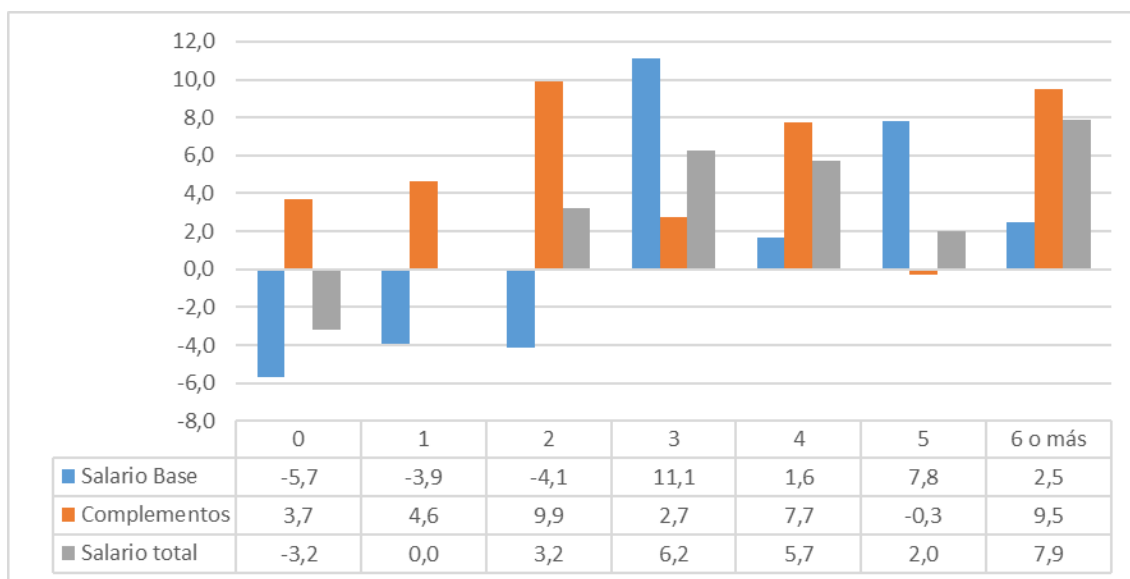


GSA seiurteko kopuruaren arabera berezita aztertzen badugu, gero eta arrakala handiagoak ageri dira osagarrietan, batez ere kontuan hartutako lehenengo taldeetan (bi seiurteko dituztenen artean ageri da arrakala handiena, ia % 10ekoa).

Nabarmenezkoa da, halaber, hirugarren seiurtekotik aurrera oinarritzko soldata asko handitzen dela, eta gizonetakoak lanbide kategoria handiagoetara (katedradunak edo osoak) igarotzeagatik izan daiteke hori, oinarritzko soldata handiagoa baita.

GSA guztizko soldatan, osagarrietan eta oinarritzko soldatan, seiurteko kopuruaren arabera. UPV/EHU. 2021 (%).

¹ Lehenengo adin tarteko GSAren balioak antzekoak dira, baina pertsona kopurua txikia da.

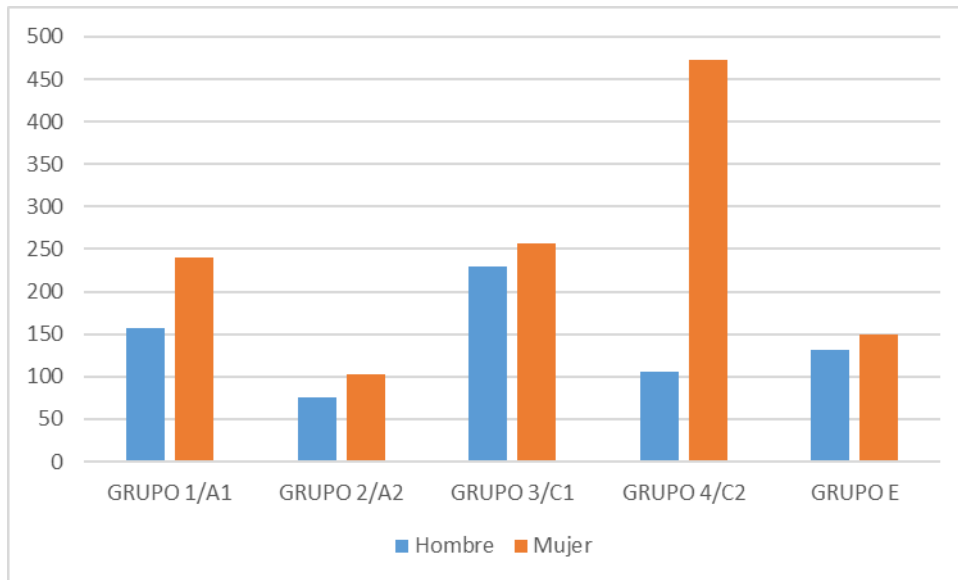


UPV/EHUko TEKNIKARIAK ETA KUDEAKETAKO ETA ADMINISTRAZIO ETA ZERBITZUETAKO LANGILEAK (TEKAZEL)

UPV/EHUko administrazio eta zerbitzuetako langileen kolektiboan 1.922 pertsona daude, horietatik 1.222 emakumeak (TEKAZEL guztien % 63,6) eta 700 gizonak (guztizkoaren % 36,4), betiere 2022ko datuen arabera. 2015. urteaz geroztik, TEKAZELen kopurua % 0,7 soilik handitu da, eta generoaren arabera, gizonetako kopuruaren igoera (% 1,1) emakume kopuruarena (% 0,4 soilik) baino handiagoa izan da. Kategorien arabera, 4/C2 taldean daude pertsona gehien, 579 hain zuzen ere (% 30); atzetik, 3/C1 taldean 486 pertsona daude (% 25), eta azkenik, 1/A1 taldean 397 pertsona (% 21).

TEKAZEL langileak kategoriaren eta sexuaren arabera banatuta, 4. taldean emakumeen kopurua (473) gizonena (106) baino askoz handiagoa da, eta beraz, emakumeak % 82 dira kategoria horretan. 1. taldean, berriz, 240 emakume eta 157 gizon daude, eta hortaz, emakumeak % 60 dira. Gainerako kategorietan banaketa paritarioa da.

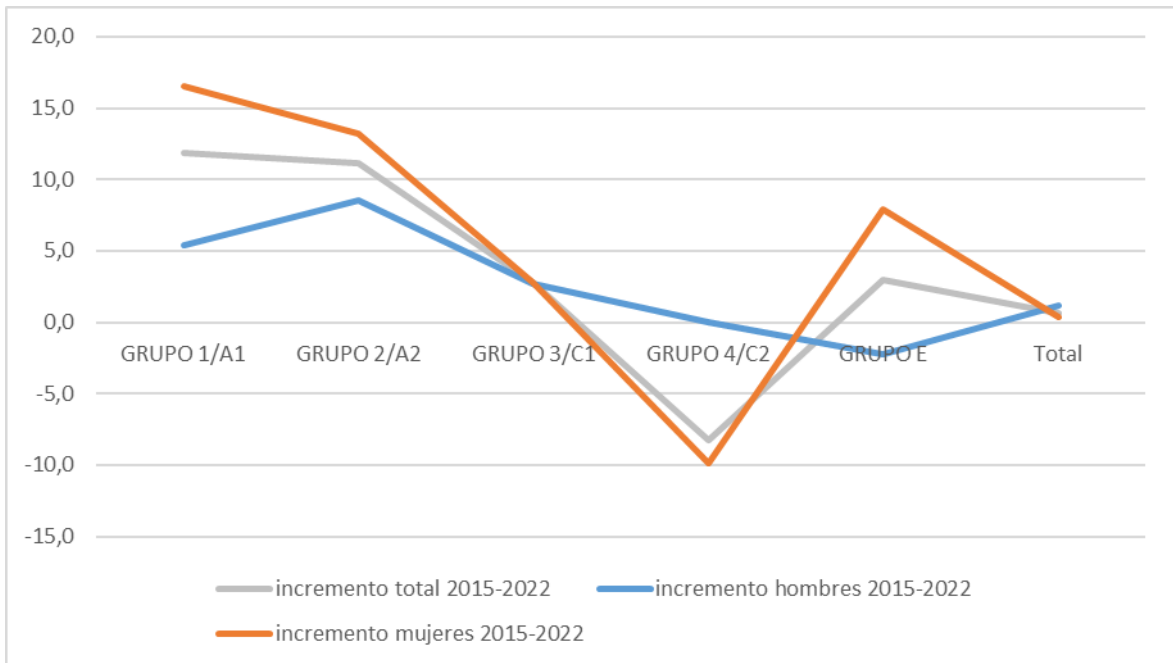
TEKAZELen banaketa, kategoriaren eta sexuaren arabera (2022).



Datuak kategorien eta mailen arabera bereizita, talde guztietan alde nabarmenak daude mailaren arabera, baita feminizazio maila agregatuan ere. 4/C2 taldean emakumeak % 82 dira, eta 3/C1 eta E taldeetan, berriz, % 53.

2015etik 2022ra arteko bilakaerari dagokionez, 1/A1 kategoriako langile kopurua nabarmen handitu da (% 11,8), eta bereziki handia izan da emakume kopuruaren igoera (% 16,5). 2/A2 kategorian ere igoera handia izan da: % 11,2. Aldiz, 3/C1 eta E taldeetako langile kopurua gutxiago handitu da, % 2 inguru (% 2,7 eta % 2,9, hurrenez hurren), eta 4/C2 taldekoak, berriz, behera egin du % 8,2. Horrenbestez, zenbateko agregatuan, plantilla osoa ia berdin mantendu da; % 0,7ko hazkundera besterik ez du izan (+13 pertsona).

TEKAZEL kopuruaren hazkundera, kategoriaren eta sexuaren arabera (2015-2022) (%).



TEKAZEL langileak kontratu modalitatearen, kategoriaren eta sexuaren arabera banatuta, informazio hau ateratzen da: alde batetik, emakume funtzionarioena da talde ugariena (1.036 pertsona), eta funtzionarioen artean emakumeak askoz ugariagoak dira gizonak baino. Bestalde, lan kontratadunetan gizon gehiago daude, batez ere 3/C1 taldean. Azkenik, aldi baterako langile gutxi daude, baina talde horretan emakumeak ugariagoak dira gizonak baino.

ERANTZUNKIDETASUNA ZAINTZAN: BAIMENAK, LANALDI MURRIZKETAK ETA ESZEDENTZIAK

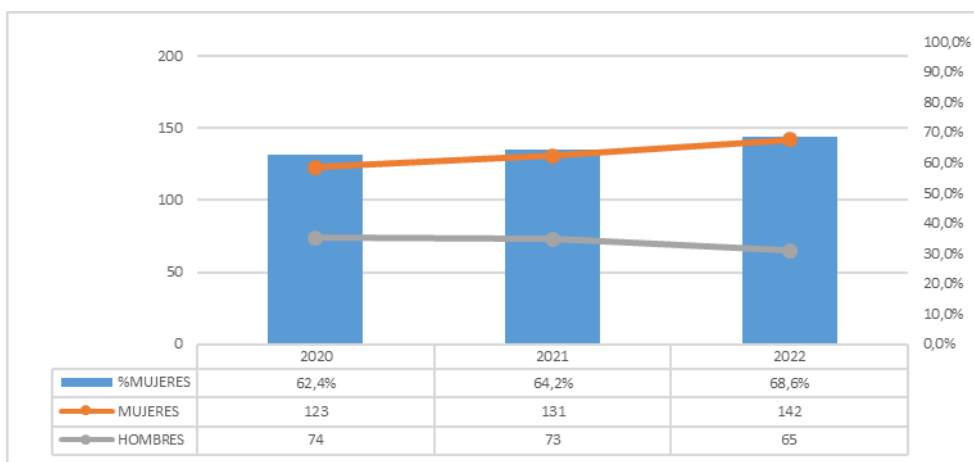
Gutxi dira erantzunkidetasun neurriren bat hartzen duten irakasle eta ikertzaileak, eta kopuru hori ia ez da aldatu 2020tik 2022ra bitartean. Sexuaren arabera, emakumeen kopurua gizonena baino handiagoa da. Horrela, baimenak, lanaldi murrizketak eta/edo eszedentziak hartzen dituzten emakumeen portzentajea ez da %5era iristen, eta gizonena % 2,5 inguru da

Baimenak, lanaldi murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten emakumeen eta gizonen kopurua, eta ehunekoa IRIen kolektiboko emakume eta gizon guztiekiko. IRI, 2020-2022.

URTEA	EMAKUMEAK			GIZONAK		
	IRIak guztira	Baimenak, murrizketak eta eszedentziak hartu dituzte		IRIak guztira	Baimenak, murrizketak eta eszedentziak hartu dituzte	
		Pertsona kopurua	% IRI guztiekiko		Pertsona kopurua	% IRI guztiekiko
2020	2.775	123	% 4,4	2.899	74	% 2,5
2021	2.804	131	% 4,6	2.885	73	% 2,5
2022.	2.863	142	% 4,9	2.849	65	% 2,3

Batez ere emakumeek hartu dituzte baimenak, lanaldi murrizketak eta/edo eszedentziak. Hala egin duten IRIko 10 pertsonatik 6 emakumeak izan dira; hau da, % 60. Neurriren bat hartu duten emakumeen kopuruak gora egin du 2020tik 2022ra artean, eta gizonen kopuruak, berriz, behera.

Baimenak, lanaldi-murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten pertsonen kopurua, generoaren arabera, eta emakumeen ehunekoa neurriak hartu dituztenen artean. IRI, 2020-2022.



Oro har, irakasle eta ikertzaileek amatasun eta aitatasun baimenak hartu dituzte nagusiki, eta hor sartu dira bularreko haurra zaintzeko baimenak, baimen horiek hartu dituzten guztiek amatasun baimena ere hartu baitute. Horrela bada, erantzukidetasun neurriren bat hartu duten IRIko 10 pertsonatik gutxi gorabehera 8k (% 80) amatasun edo aitatasun baimena hartu dute.

Emakumeen ehunekoa handia da neurri mota guztietan, baina lanaldi murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten pertsonen errepertorioan, ia denak emakumeak

izan dira, eta askotan % 90etik gora. Aipatu behar da neurri horiek direla, hain zuzen ere, soldata murriztea edo etetea dakartenak.

Baimenak, lanaldi-murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituztenen ehunekoa, neurri motaren arabera, eta emakumeen ehunekoa neurri mota bakoitzean. IRI, 2020-2022.

NEURRI MOTA	2020		2021		2022.	
	%	emakume %	%	emakume %	%	emakume %
AMATASUN/AITATASUN BAIMENA	% 78,5	% 57,1	% 83,6	% 61,2	% 83,8	% 65,2
LANALDI MURRIZKETA	% 13,2	% 85,2	% 9,9	% 85,7	% 10,2	% 90,9
HAURRAK EDO SENITARTEKOAK ZAINTEKO ESZEDENTZIA	% 8,3	% 94,1	% 6,6	% 92,9	% 6,0	% 100,0
GUZTIRA	% 100,0	% 63,9	% 100,0	% 65,7	% 100,0	% 69,9

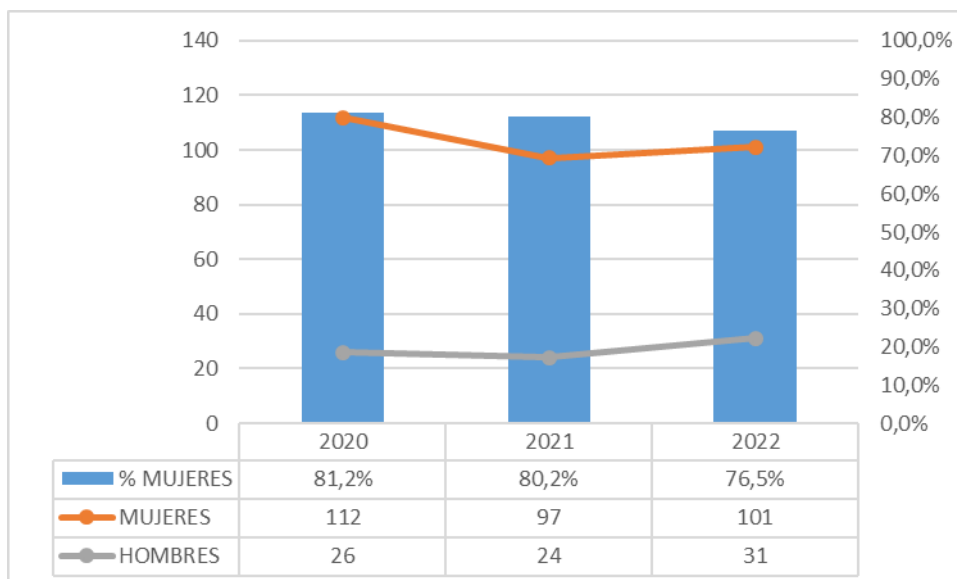
Gutxi dira erantzukidetasun neurriren bat hartzen duten TEKAZEL langileak, eta kopuru hori ia ez da aldatu 2020tik 2022ra bitartean. Neurriren bat hartu duten emakumeen kopurua gizonena baino nabarmen handiagoa izan da hiru urte horietan. Emakumezko TEKAZELen artean, % 10 baino gutxiago dira baimen, lanaldi murrizketa eta/edo eszedentziaren bat hartu dutenak, eta gizonen kasuan, berriz, % 4 inguru. Erantzukidetasun neurriren bat hartu duten TEKAZEL langileetako askok aztertutako hiru urteetatik batean baino gehiagotan hartu dituzte neurri horiek.

Baimenak, lanaldi murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten emakumeen eta gizonen kopurua, eta ehunekoa TEKAZELen kolektiboko emakume eta gizon guztiekiko. TEKAZEL, 2020-2022.

Urtea	EMAKUMEA			GIZONAK		
	TEKAZEL guztira	Baimenak, murrizketak eta eszedentziak hartu dituzte		TEKAZEL guztira	Baimenak, murrizketak eta eszedentziak hartu dituzte	
		Pertsona kopurua	% TEKAZEL guztiekiko		Pertsona kopurua	% TEKAZEL guztiekiko
2020	1.207	112	% 9,2	710	26	% 3,7
2021	1.193	97	% 8,1	689	24	% 3,5
2022.	1.222	101	% 8,2	700	31	% 4,2

TEKAZELen artean, erantzukidetasun neurriak hartu dituzten ia pertsona guztiak emakumeak izan dira: 10etik 8 (% 80). Baimenak, murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten emakumeen kopuruak behera egin du, eta gizonen kopuruak, berriz, gora. Horrela bada, neurri horiek hartzen dituzten pertsonen arteko genero arrakala murriztu egin da.

Baimenak, lanaldi-murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituzten pertsonen kopurua, generoaren arabera, eta emakumeen ehunekoa neurriak hartu dituztenen artean. TEKAZEL, 2020-2022.



Oro har, TEKAZELEk gehien hartu duten erantzukidetasun neurria lanaldi murrizketak dira (neurriren bat hartu dutenen artean, 10etik 8 inguruk hartu dute hori). Lanaldi murrizketa ia guztiak adingabeak zaintzeko izan dira. Amatasun eta aitatasun baimenen barruan sartu dira bularreko haurra zaintzeko baimenak ere, baimen horiek hartu dituzten guztiak amatasun baimena ere hartu baitute.

Batez ere emakumeek hartu dituzte soldata murriztea edo etetea dakarten neurriak. Are gehiago, eszedentzien kasuan, ia ez dago neurri hori hartu duen gizonik, edo oso gutxi dira. Gainera, lanaldi murrizketa hartu dutenen % 85 inguru emakumeak izan dira.

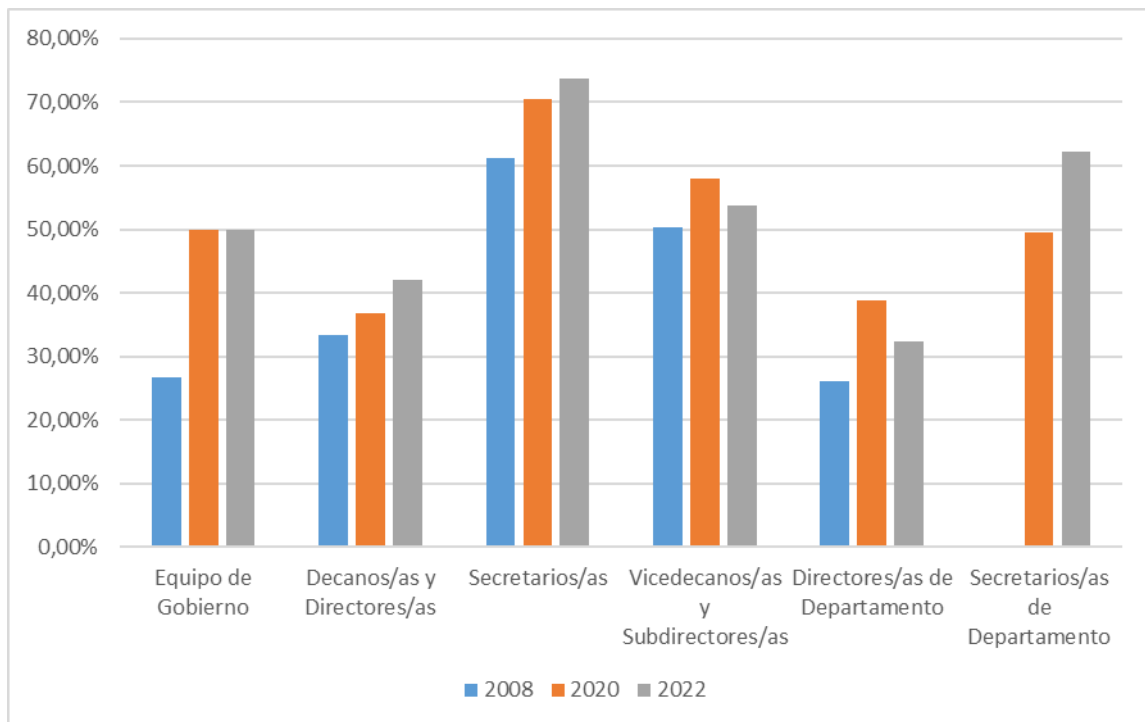
Baimenak, lanaldi-murrizketak eta/edo eszedentziak hartu dituztenen ehunekoa, neurri motaren arabera, eta emakumeen ehunekoa neurri mota bakoitzean. TEKAZEL, 2020-2022.

NEURRI MOTA	2020		2021		2022.	
	%	emakume %	%	emakume %	%	emakume %
LANALDI MURRIZKETA	% 77,5	% 85,0	% 70,2	% 85,9	% 68,2	% 86,7
AMATASUN/AITATASUN BAIMENA	% 13,8	% 47,4	% 17,4	% 47,6	% 20,5	% 33,3
HAURRAK EDO SENITARTEKOAK ZAINZKEKO ESZEDENTZIA	% 8,7	% 100,0	% 12,4	% 93,8	% 11,4	% 93,8
GUZTIRA	% 100,0	% 81,2	% 100,0	% 80,2	% 100,0	% 76,5

ORDEZKARITZA KARGU AKADEMIKOETAN ETA KUDEAKETA AKADEMIKOKO ORGANOETAN

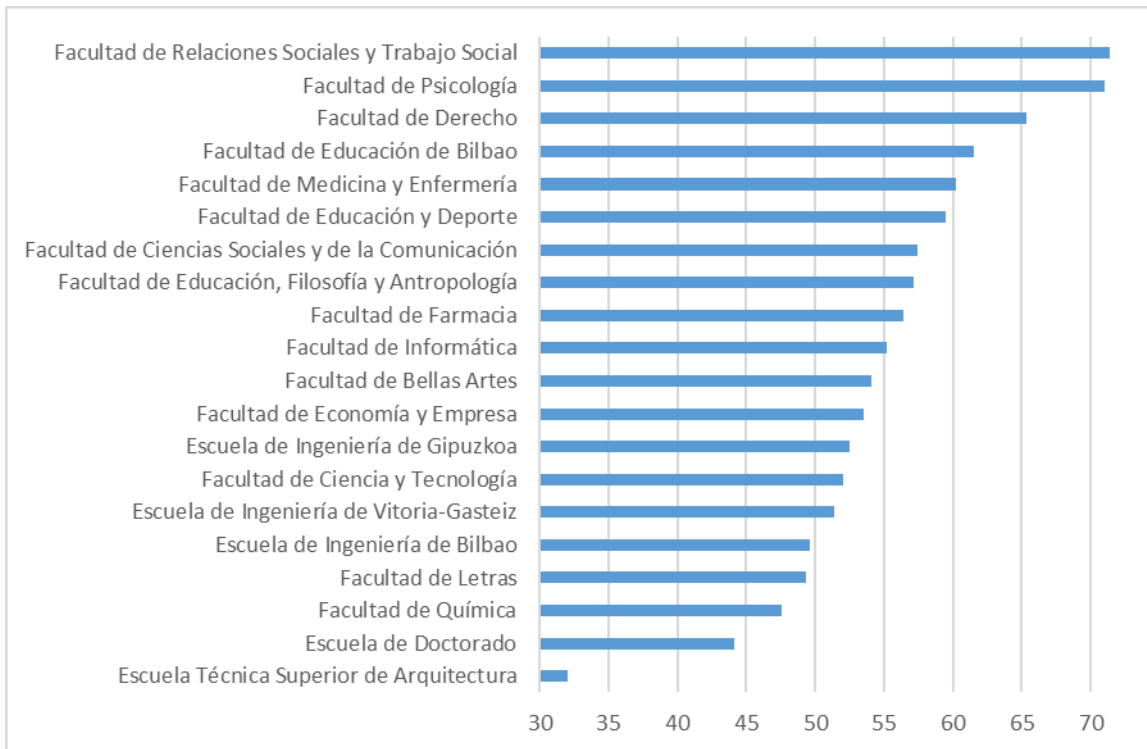
Azken urteetan talde parekideen aldeko apustua egin da UPV/EHUko Gobernu Taldean. Beste kargu batzuetan, aldiz, zenbat eta maila handiagokoa izan kargua, orduan eta emakume gutxiago daude. Horrela, dekanoei eta saileko zuzendariei erreparatuz gero, emakumeak gutxiago dira gizonak baino. Aldiz, emakumezko idazkari gehiago daude, gizonetzkoak baino.

Emakumeen ehunekoa UPV/EHUko karguetan



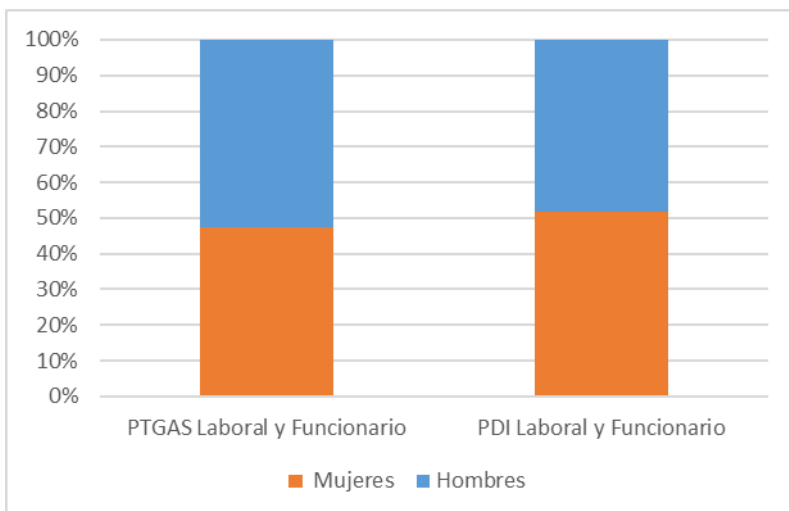
Fakultateko Batzar gehienetan kideen erdiak baino gehiago emakumeak dira. Hala ere, badira emakume gutxi dituzten Fakultateko Batzarrek (Arkitektura eta Doktoregoa), bai eta emakume asko izateagatik nabarmentzen direnak ere (Lan Harremanak, Psikologia, Zuzenbidea). Emakumeek zer pisu duten fakultate horietan (Lan Harreman eta Gizarte Langintza, Psikologia edo Zuzenbidea), horren araberakoa da haien presentzia batzarretan. Baina ezin da orokortu; izan ere, esate baterako Ingeniaritzaren arloko fakultateetan emakume gutxi daude, baina Fakultateko Batzarretan % 50etik gorako pisua dute.

Emakumeen ehunekoa Fakultateko Batzarretan



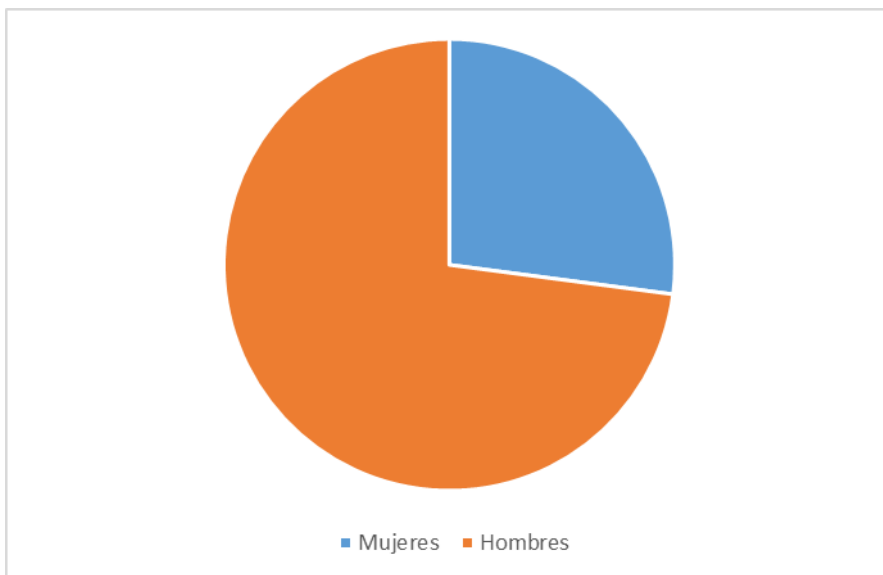
Azken hauteskundeen ondoren (2023), emakumezko eta gizonezko ordezkari sindikalen proportzioa nahiko parekatuta dagoela ikusten da. Nolanahi ere, TEKAZELen kasuan nolabaiteko desoreka antzematen da; izan ere, erroldaren % 64 baino gehiago emakumeak diren arren, ordezkari sindikalen % 47 baino ez dira emakumeak.

Ordezkarri sindikalak (2023).



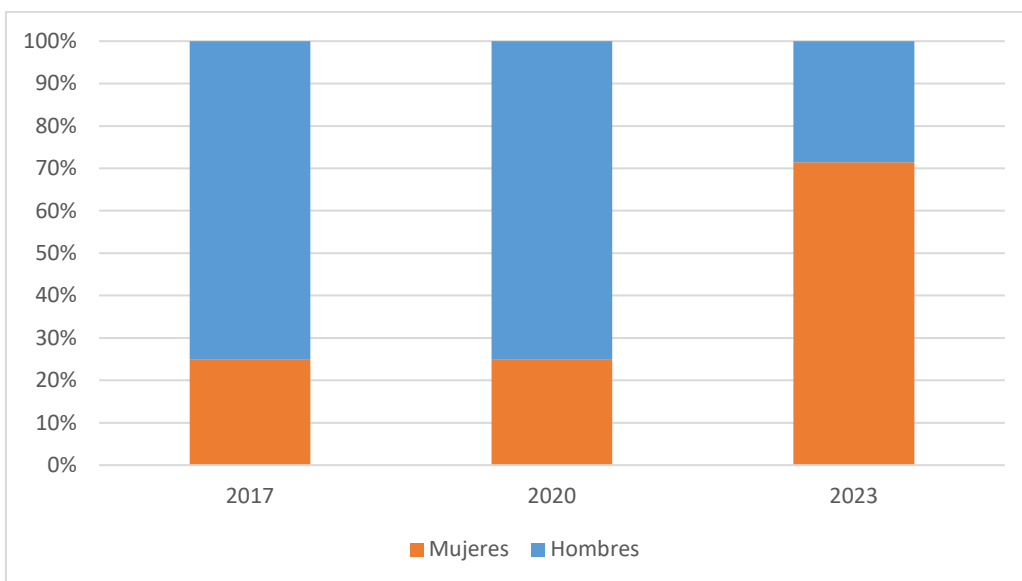
Genero desoreka hori are nabarmenagoa da ordezkaritza lanak egiten dituzten liberatu sindikalen kopuruari erreparatzen badiogu. Grafikoan ikusten denez, liberatu sindikalen % 27 baino ez ziren emakumeak 2022an.

Liberatu sindikalak (2022)



Gaur egun, emakume bat da Ikasleen Kontseiluaren buru. Ikasleen Kontseiluko berezko kideei dagokienez, lehen gizonak ziren nagusi, baina gaur egun berezko kideen % 71 emakumeak dira.

UPV/EHUko Ikasleen Kontseiluko berezko kideak



Bestalde, Batzorde Iraunkorrek 12 kide ditu (batzuk berezko kideak dira eta beste

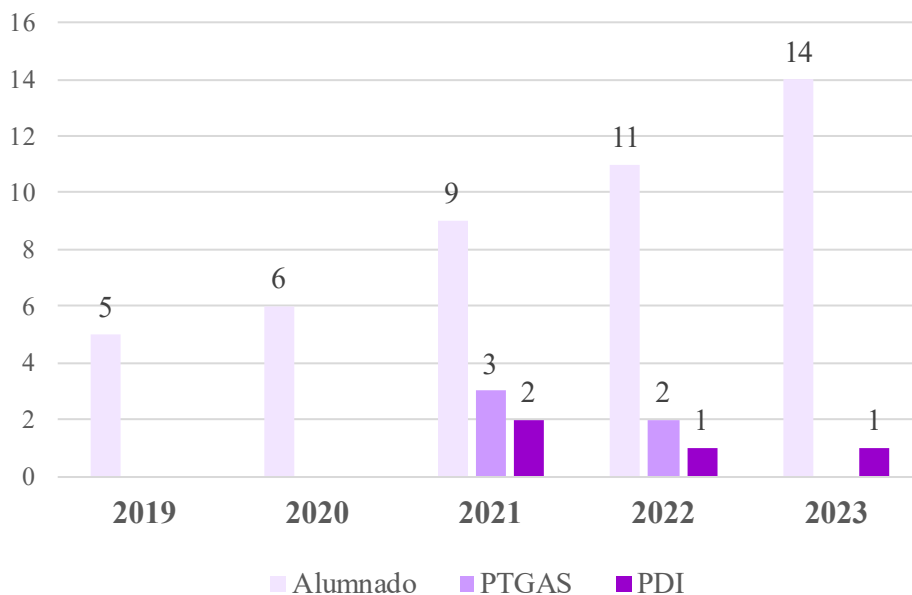
batzuk hautetsiak), eta horietatik 8 emakumeak dira (% 66,5).

GENERO INDARKERIA ETA SEXU JAZARPENA UPV/EHUn

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako III. Planean (2019-2022) planteatu zen UPV/EHUrekin lotura duten pertsonen jasan izandako indarkeria egoerak lantzeko eta prestakuntzaren bidez egoera horiek prebenitzeko lehen ibilbide orria. Horrela, UPV/EHU arlo horretan zer egoeratan dagoen jakiteko beharragatik egin da 2023ko diagnostikoa. Emaitzak argiak dira, eta bi bloke handitan banatu dira: pertsonen kontrako indarkeria eta prestakuntza ekintzak.

Aztertutako datuen arabera, badirudi orain jendea seguruago sentitzen dela salaketa jartzeko, eta sentsibilizazio/prestakuntza handiagoa dagoela berdintasunean eta indarkerietan.

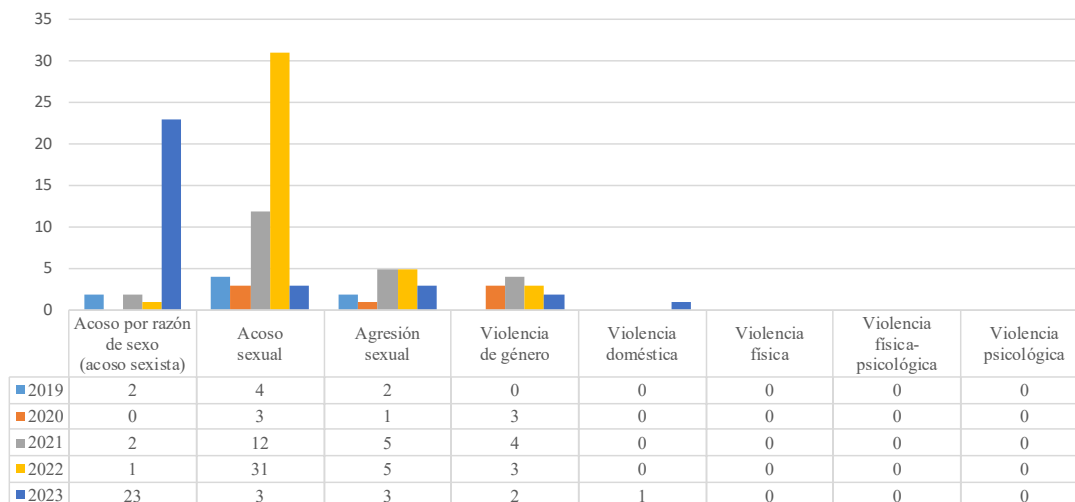
Salatutako jazarpen edo indarkeria kasuengatik irekitako espedienteen kopurua, kolektiboen arabera (2019-2023)



Oharra: 2022an, guztira 13 espediente ireki zitzaizkien ikasleei. Hala ere, 1. grafikoan guztira 14 espediente ageri dira, horietako batek ikasle bati eta IRiko bi kideri eragiten dielako eta bi kolektiboetan islatu nahi izan delako. 2023an, guztira 16 espediente ireki dira, baina 15 baino ez dira ageri grafikoan, espedienteetako batek unibertsitateko hiru kolektiboetako bakar batekoa ere ez den pertsona bati eragiten baitio.

2019ra arte indarkeria fisiko, psikologiko eta fisiko-psikologikoengatik salatutako salaketak egon ziren, eta ordutik jazarpen sexista, sexu jazarpenera, sexu eraso eta genero indarkeria salatuta dira. 2022an sexu jazarpengatik izan ziren salaketa gehienak, eta 2023an, berriz, jazarpen sexistagatik edo sexuan oinarritutako jazarpengatik.

Guztizko biktima kopurua, salaketa motaren arabera (ikasleak+TEKAZEL+IRI) (2019-2023)



Oharra: 2023an 33 espediente ireki dira guztira, baina horietako batek ez du zerikusirik goian zehaztutako hiru kolektiboetako bakar batekin (ikasleak, TEKAZEL eta IRI); hala ere, UPV/EHUri lotuta dago zeharka, eta beraz, genero indarkerien aurkako UPV/EHuren protokoloaren barruan sartzen da.

Ikasleek eta irakasle eta ikertzaileek sexu jazarpena salatu dute nagusiki, eta TEKAZELek, berriz, genero indarkeria. Hiru kolektiboetan, jazarpen sexista da bigarren tipologiarik salatuena. Ikasleek jartzen dituzte salaketa gehien, eta ulertzekoa da, UPV/EHUKo kideen % 85,5 baitira; gainera, irakasle eta ikertzaileak baino kolektibo kalteberagoa dira, baita TEKAZELak baino kalteberagoa ere, eta baliteke sentsibilizatuagoak eta prestatuagoak egotea indarkeria eta berdintasun gaietan, eta UPV/EHuren protokoloak babesten dituela sentitzea.

Prestakuntzaren helburua da indarkeria egoerak prebenitzea eta arlo horretan sentsibilizatzea, baita genero berdintasunean trebatzea ere. Horretarako, bi metodologia mota erabiltzen dira: kolektibo guztientzako online prestakuntza eta ikasleentzako prestakuntza programak (online eta presentzialtasuna konbinatuz). Gaur egun, online ikastaroen deialdia lehen lauhilekoan egiten da, eta prestakuntza programena (Indartu eta Eraldatzen) bigarren lauhilekoan, AKADEME programarekin batera.

Bestalde, bostehun pertsona inguru akreditatu dira Indartu eta Eraldatzen programetan, eta beste sei mila berdintasunari eta genero indarkerien prebentzioari buruzko online prestakuntzetan.

Berdintasunari eta indarkerien prebentzioari buruzko UPV/EHUren online prestakuntza ikastaroak (2017-2024)

	2017-2018	2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022		2022-2023	2023-2024
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
		otoño	invierno	otoño	invierno	otoño	invierno	otoño	invierno		
Igualdad de mujeres y hombres	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Lenguaje inclusivo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Masculinidades	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Diversidad sexual					x	x	x	x	x	x	x
Hezkidetzaren alde Busti!	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Abusos sexuales contra la infancia						x	x	x	x	x	x
Violencia contra las mujeres						x	x	x	x	x	x

Nabarmentzekoa da “Sexu dibertsitatea” eta “Haurren kontrako sexu abusua” ikastaroek arrakasta handia dutela, eta emakumeak direla nagusi ikastaro guztietan. Gizonak eta binarioak ez diren pertsonak ehuneko txikiagoan akreditatzen dira ikastaroetan, oro har.

Matrikulatutako pertsonen % 50-55 inguru akreditatzen dira, “Hezkidetzaren alde Busti!” ikastaroan izan ezik; soilik ikasleentzat da ikastaro hori, eta % 50etik beherako batez besteko akreditazio tasa du.

Online prestakuntza ikastaroak gainditu dituztenen ehunekoa, sexuaren arabera (2020-2021, 2021-2022 eta 2022-2023)

	2020-2021				2021-2022				2022-2023			
	M	H	No Bin.	Total	M	H	NoB.	Total	M	H	NoB.	Total
Igualdad de mujeres y hombres	55,3	85,0	0,0	58,0	53,6	45,3	50,0	52,2	56,0	65,6	33,3	57,4
Lenguaje inclusivo	60,4	45,0	33,3	56,5	58,3	50,0	42,9	56,8	42,5	48,4	25,0	43,2
Masculinidades	64,8	70,7	66,7	66,4	50,2	45,1	33,3	48,6	51,0	56,4	25,0	51,7
Diversidad sexual	53,9	65,6	66,7	56,0	57,5	36,7	33,3	54,0	53,8	53,8	0,0	52,5
Hezkidetzaren alde Busti!	34,8	18,8	33,3	31,8	55,5	55,6	100,0	56,0	36,7	45,8	0,0	38,8
Abusos sexuales contra la infancia	65,1	48,1	50,0	62,5	62,0	55,9	25,0	61,1	54,8	64,7		56,5
Violencia contra las mujeres	66,7	76,0	100,0	68,5	56,6	64,7	100,0	57,6	66,2	50,0	50,0	63,8

Oharra: 2021-2022 ikasturtean urteko datu orokorrak hartu dira (bi deialdien batez bestekoa).

Matrikula kopuruaren beheranzko joera arrazoi bat baino gehiagorengatik izan daiteke: ikasleak gai horietan trebatuta daudelako jada, gero eta jende gutxiago dagoelako trebatu gabe unibertsitate barruan eta/edo gai horiek gero eta interes txikiagoa eragiten dutelako. Era berean, prestakuntza ez da derrigorrezkoa, eta matrikulatutako pertsonetako asko ez akreditatzeko arrazoi bat izan daiteke hori. Ikastaroak egiten dituzten pertsona gehienak ikasleak dira (% 90 inguru), eta TEKAZELe eta irakasle eta

ikertzaileek gutxitan betetzen dituzte eskuragarri dituzten plazak.

Berdintasunari eta indarkerien prebentzioari buruzko prestakuntza programetan ere antzeko joera ageri da partaidetzan eta akreditazioan: parte-hartzaile gehienak emakumeak dira, eta matrikulatutako pertsonen % 50 inguru akreditatzen dira.

Indartu eta Eraldatzen programetan matrikulatutako eta onartutako pertsonak, sexuaren arabera (2022-2023).

	Mujeres	Hombres	
INDARTU eukeraz	87		
INDARTU castellano	88		
ERALDATZEN castellano		42	
Total alumnado inscrito	170	42	212

Datuen argitan oztopo bat ageri da, eragotzi egiten duena gizonetako ikasleak berdintasun gaitan trebatzea eta online prestakuntza egin dutenak edo Indartu eta Eraldatzen programetan sartu direnak azkenean akreditatzea. Programa horietan presentzialtasuna eskatzea arazo bat izan daiteke, ikasleentzat bateraezina delako beren ordutegiak.

Genero indarkerien aurkako UPV/EHUren protokoloak hezkuntza komunitate osoan eragin handia izan duela uste da; izan ere, salaketa jartzen duten biktimentzat ingurune seguru bat sortu da, eta online prestakuntzekin eta ahalduntze eta kontzientziazio programekin batera (Indartu eta Eraldatu), genero indarkerien eta desberdintasunen inguruko sentsibilizazioa eta prebentzioa areagotu egin dira.